

PATVIRTINTA

**Biudžeto ir finansų komiteto
posėdyje 2019 m. kovo 13 d.
(protokolas Nr. 109-P-7)**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO BIUDŽETO IR FINANSŲ KOMITETO
2016-2020 M. SEIMO KADENCIJOS V (RUDENS) SESIJOS IR TARPSESIJINIO
LAIKOTARPIO DARBO ATASKAITA
(2018 m. rugsėjo 10 d. – 2019 m. kovo 9 d.)**

Bendra informacija

Seimo narių komitete skaičius		12
Biuro darbuotojų (etatų) skaičius		7
1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1	Seimo pavedimai komitetui viso iš jų: kaip pagrindiniam komitetui kaip papildomam komitetui	95 68 27
1.2	Svarstyta labai aktualių ir aktualių pasiūlymų priimti ES teisės aktus, pateikta išvadų dėl subsidiarumo ir proporcingumo	61
1.3	Kitų komitetų, išskyrus ERK, prašymu ir/ar komiteto iniciatyva pateiktos išvados	-
1.4	Komiteto sprendimu ir/ar Seimo valdybos sprendimu sudarytos darbo grupės teisės aktų projektams rengti	1
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1	Komiteto posėdžiai, viso iš jų: išvažiuojamieji bendri su kitais komitetais	24
2.2	Klausymai	8
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	3
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų Parengta atsakymų ir raštų	230 94
5. Renginiai		
5.1	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų, parodų ir kitų renginių	1
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1	Surengta vizitų	2
6.2	Priimta delegacijų	3

Posėdžiai ir darbo grupės

Per ataskaitinį laikotarpį Biudžeto ir finansų komitetas (toliau – BFK) organizavo 24 posėdžius. Juose apsvarstyti 95 teisės aktų projektai, 68 projektams BFK buvo paskirtas pagrindiniu komitetu.

Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. SV-S-1008 sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 5, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2717 tobulinti. Darbo grupė patobulintą įstatymo projektą Biudžeto ir finansų komitetui turi pateikti iki 2019 m. kovo 15 d.

Svarbiausi Seimo priimti įstatymai, kuriuos svarstė BFK

Vienas iš svarbiausių Seimo V (rudens) sesijoje priimtų įstatymų – **Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr. XIIIIP- 1710.**

Įstatymu formuojami 2019 m. valdžios sektoriaus finansų rodikliai atitinka nacionaliniais ir Europos Sąjungos teisės aktais nustatytas fiskalinės drausmės taisykles. Europos Komisija, įvertinusi 2019 m. Lietuvos biudžetą, paskelbė, kad jis atitinka Europos Sąjungos Stabilumo ir augimo pakte nustatytas fiskalinės drausmės taisykles, taikomas visoms Euro zonos šalims.

Biudžeto rodiklių įstatymas parengtas remiantis ekonominės raidos scenarijumi, kad 2019 m. BVP augs 2,8 proc., vidutinė metinė infliacija sieks 2,5 proc., darbo užmokesčio fondas augs 7,2 proc., nedarbo lygis sumažės iki 5,9 proc.

Patvirtinta, kad valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos pajamos 2019 metais sudarys 12 490,2 mln. eurų, asignavimai – 13 576,3 mln. eurų.

2018 m. valstybės biudžeto pajamos sudarys 10 589,6 mln. eurų, iš jų ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos – 1 921,6 mln. eurų, asignavimai išlaidoms ir turtui įsigyti – 11 705,9 mln. eurų. Nors valstybės biudžeto asignavimai 2019 m. viršija pajamas 1 116,3 mln. eurų, tačiau jau antrus metus iš eilės formuojamas valdžios sektoriaus perteklius, kuris 2019 m. sudarys 0,4 proc. BVP.

Daugiausia pajamų į valstybės biudžetą bus gauta iš pridėtinės vertės mokesčio – 3 841,5 mln. eurų, akcizų 1 509,8,2 mln. eurų, pelno mokesčio numatyta gauti 739 mln. eurų.

2019 m. biudžete suplanuotas šešių reformų, kuriomis siekiama: mažinti darbo jėgos apmokestinimą, skatinti inovacijas ir investicijas, didinti gyventojų pajamas ir ekonominį

saugumą, užtikrinti pensijų sistemos tvarumą, taip pat mažinti šešėlinę ekonomiką ir didinti sveikatos bei švietimo sektorių kokybę bei efektyvumą, įgyvendinimas.

Ateinančių metų biudžete didžiausia dalis skirta socialinės apsaugos sričiai – 5 771 mln. eurų. Pareiginės algos baziniam dydžiui ir minimalios mėnesinės algos (MMA) didinimui skirta 46,7 mln. eurų, 16,8 mln. eurų – šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų bazėms padidinti, 6 mln. eurų papildomai – socialiniams darbuotojams, 11,3 mln. eurų – paramai būstui įsigyti mažas pajamas gaunančioms ir jaunoms šeimoms.

Švietimui ir mokslui skirta 2 241 mln. eurų, 192 mln. eurų daugiau nei 2018 m. etatiniam mokytojų darbo apmokėjimui papildomai skirta 49,1 mln. eurų, 13,4 mln. eurų – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų atlyginimų didinimui nuo 2019 m. sausio 1 d., 22,9 mln. eurų – dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimams didinti.

Sveikatos apsaugai 2019 m. biudžete skirta 2176 mln. eurų, 279 mln. eurų daugiau nei 2018 m. Iš jų, 172 mln. eurų medicinos darbuotojų padidintiems atlyginimams užtikrinti ir tolimesniam jų didinimui, 63 mln. eurų įmokoms už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, 16,6 mln. eurų rezidentų darbo užmokesčiui didinti ir 12,7 mln. eurų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose, atlyginimams didinti ir savižudybių prevencijai.

Seimo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo" pakeitimo" Nr. XIII-1716 priimtas įgyvendinant Valstybės kontrolės rekomendaciją, kad valstybės finansiniam stabilumui palaikyti turėtų būtų ieškoma papildomų šio fondo finansavimo šaltinių. Nutarimo pakeitimu nustatyta, kad į Rezervinį (stabilizavimo) fondą pervedama 50 proc. lėšų, gautų į valstybės biudžetą, pardavus ne tik žemės ūkio paskirties žemės sklypus, bet ir kitos paskirties žemės sklypus. Toks nutarimo pakeitimas, 2019 m. leis fonde sukaupti 16 852 tūkst. eurų daugiau.

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1707 nustatytas lengvatinis 5 procentų PVM tarifas vietoj šiuo metu taikomo 9 procentų PVM tarifo laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, siekiant sudaryti sąlygas, kad periodiniai leidiniai taptų prieinami kuo platesniam skaitytojų ratui, taip pat paskatinti tokių leidinių leidybos verslą. Įstatymu nustatytas ir lengvatinis 9 proc. PVM tarifas buitiniams energijos vartotojams, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenimui. Įstatymo priėmimas turėtų

sumažinti šešėlinę ekonomiką ir nelegalius malkų, medžio ir šiaudų granulių bei briketų pardavimo mastus.

Akcizų įstatymo Nr. IX-569 26 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1709 10 proc. padidintas akcizų tarifas etilo alkoholiui nuo 1 665,04 euro iki 1 832 eurų už produkto hektolitrą. Įstatymu siekiama mažinti alkoholio prieinamumą, o dėl padidinto akcizų tarifo etilo alkoholiui valstybės biudžetas 2019 m. papildomai gautų apie 5 mln. eurų pajamų.

Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 12, 16 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1855 tikslas - tinkamai apginti su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito (toliau - kredito) gavėjų (vartotojų) teises ir apsaugoti juos nuo galimų finansinių nuostolių. Įstatymo projektu įtvirtinamas diferencijuotas netesybų dydis (0,05 proc. iki kredito sutarties nutraukimo ir 0,015 proc. po kredito sutarties nutraukimo) palengvins kredito gavėjų finansinę naštą susidūrus su nemokumo situacija. Įstatyme taip pat yra įtvirtintas netesybų skaičiavimo trukmės apribojimas (180 dienų), kuris bus taikomas automatiškai, be atskiro skolininko prašymo sprendžiant bylą tesime.

Azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 1, 2, 10, 26, 28, 29 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo trečiuoju¹ skirsniu įstatymu Nr. 1886 reglamentuojama žaidimų žaidimo automatais tvarka, kuri kol kas nebuvo reglamentuota, nes 2014 m. liepos 1 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 18, 19, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymui Nr. XII-697, Valstybinė metrologijos tarnyba reorganizuota išdalijimo būdu, o jos teisės ir pareigos išdalytos Ūkio ministerijai, Lietuvos metrologijos inspekcijai ir Valstybiniam mokslinių tyrimų institutui Fizinių ir technologijos mokslų centrui. Reorganizavus Valstybinę metrologijos tarnybą, Žaidimų automatais organizavimo tvarka liko galioti, tačiau neliko institucijos, atsakingos už žaidimo automatų atitikties nustatytiems specialiesiems techniniams reikalavimams tikrinimą, žaidimo automatų pasų ir specialiųjų ženklų išdavimą. Šią teisinio reguliavimo spragą buvo būtina panaikinti, nes nesant institucijos, atsakingos už žaidimų žaidimo automatais organizavimo priežiūrą, buvo rizika, kad fiziniai arba juridiniai asmenys gali eksploatuoti naujus žaidimo automatus, kurie nebuvo patikrinti, nebuvo išduoti žaidimo automatų pasai ir specialieji ženklai, taip pat gali būti eksploatuojami žaidimo automatai, imituojuojantys lošimo automatus, ir jais gali žaisti nepilnamečiai. Nustatyta ir administracinė atsakomybė už žaidimų žaidimo automatais organizavimo tvarkos pažeidimus.

Europos Sąjungos teisės aktų ir kitų dokumentų svarstymas

Europos reikalų komiteto pavedimu BFK analizavo, svarstė Europos Sąjungos pasiūlymus, teikė jiems savo išvadas ir pasiūlymus dėl Vyriausybės pozicijų. Seimo rudens sesijos metu buvo apsvarstyta:

BFK, kaip prioritetines iniciatyvas svarstė Daugiametę finansinę programą. Komitetas svarstė ambicingus EK pasiūlymus, atsižvelgiant į naujus iššūkius ES bei tęsiant pridėtinę vertę turinčias tradicines Europos Sąjungos politikas, kurios prisideda prie ekonominės, socialinės sanglaudos ir atitinkamai ES ir Valstybių narių vidaus saugumo. Taip pat svarstė ir teikė išvadas dėl eilės pasiūlymų, dėl Svarbių Bankų sąjungos ir Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo užbaigimo. Biudžeto komitetas svarstė ir atsargiai įvertino (nepritarė) pasiūlymui dėl Europos ekonomikos ir finansų ministro pareigybės steigimo.

Svarstant dokumentus ir teikiant išvadas dėl Bankų sąjungos sukūrimo užbaigimo didelis dėmesys buvo skiriamas, kaip išjudinti įsisenėjusią neveiksnių paskolų problemą ir užkirsti kelią jos pasikartojimui ateityje, siekiant stabiliai veikiančio bankinio sektoriaus europiniu mastu, kuris būtų pajėgus efektyviai prisidėti prie realiosios ekonomikos finansavimo.

Komiteto buvo svarstomi ir teikiamos išvados dėl 2019 m. metinės augimo apžvalgos, 2019 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita, 2019 m. užimtumo ataskaitos projektas, rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos, taip pat dėl Europos stabilumo mechanizmo (ESM) reformos. ESM instrumentai turėtų būti naudojami tik sveikos ekonomikos šalių, kai kyla grėsmė euro zonos arba konkrečios valstybės narės stabilumui. Šiais instrumentais galima būtų pasinaudoti, tik atitikus nustatyto tinkamumo kriterijus, kurių yra 6: patikimi viešieji finansai/ atitiktis Stabilumo ir augimo paktui, patikimi ekonominiai pagrindai/perviršinio disbalanso procedūros įsipareigojimų laikymasis, valstybės skolos tvarumas, prieiga prie tarptautinių kapitalo rinkų, tvari išorinė pozicija, finansinio sektoriaus problemų nebuvimas. Kol kas valstybės nėra sutarusios, kokie kriterijai būtų privalomi, tačiau dauguma pritaria tam, kad vienas svarbiausių kriterijų yra skolos tvarumas. Komiteto manymu ESM instrumentai turėtų būti ne tik patrauklūs, bet ir turėti labai aiškius tinkamumo kriterijus bei paskirtį.

Parlamentinė kontrolė

Vykdamt nuolatinę biudžeto vykdyto kontrolę, komiteto posėdžiuose vyko 2018 m. sausio – rugsėjo mėn. biudžeto pajamų plano vykdyto svarstymai, analizuotos Pridėtinės vertės mokesčio surinkimo problemos. Išklausyta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie FM informacija apie VMI taikomas priemones mokesčių administravimo gerinimo srityje, jų poveikį ir pasiektus rezultatus. Svarstytos Valstybės kontrolės, atliekant biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, parengtos išvados dėl 2018–2021 m. ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo (ruduo), dėl struktūrinio postūmio užduoties 2019 m. Valstybės biudžeto projekte, pristatytas 2019 m. valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas.

Parlamentinis tyrimas

Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. XIII-1065 Biudžeto ir finansų komitetui pavesta atlikti parlamentinį tyrimą dėl vietinių ir regioninių veiksmų ir aplinkybių, lėmusių 2009 – 2010 metų krizės Lietuvoje reiškinius ir viešųjų finansų būklę, įskaitant viešojo sektoriaus skolos dydį ir šios skolos valdymo sąnaudas. Komitete vyko 8 posėdžiai, kuriuose dalyvavo Lietuvos pareigūnai ir kiti asmenys, 2008-2012 metų laikotarpiu ėję atsakingas pareigas ir pateikę paaiškinimus dėl priimtų sprendimų skolinimosi, valstybės išlaidų didinimo, komercinių bankų priežiūros srityse.

Parlamentinis tyrimas vyks ir Seimo VI (pavasario) sesijos metu. Komitetas savo išvadas Seimui turi pateikti iki 2019 m. balandžio 15 d.

Komiteto renginiai

Rugsėjo mėnesį Biudžeto ir finansų komitetas kartu su Ekonomikos komitetu bei Finansų ministerija organizavo tarptautinį renginį-diskusiją „Ar susigrąžinsime iškeliavusius institucinių investuotojų pinigus? Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko ir „Kurk Lietuvai“ atliktų tyrimų rezultatų pristatymą.

Delegacijos

Per ataskaitinį laikotarpį Komiteto priimtos delegacijos:

1. Susitikimas su Švedijos ambasados delegacija;
2. Susitikimas su Kinijos parlamento narių delegacija;
3. Susitikimas su Sakartvelo parlamento narių delegacija.